En equip SEMPRE millor

GUIA DIDÀCTICA

Com construir equips cohesionats, compartir responsabilitats i fer créixer la participació en l'AFA

Per a famílies i associacions de mares i pares d'alumnes de les escoles i IES de la Comunitat Valenciana

CONFEDERACIÓ GONZALO ANAYA · MATERIAL FORMATIU

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria de Justícia, Transparència i Participació

confederació gonzaloanaya

Índex

Presentació **3**

Objectius de la guia **3**

1. Construir un equip: totes les persones compten **3**

2. Repartir les tasques i les responsabilitats **4**

3. Comunicar-se millor per treballar millor **4**

4. Gestionar els desacords i els conflictes **5**

5. Acollir noves famílies i facilitar la participació **5**

6. Cuidar les persones per garantir la continuïtat **6**

7. Eines pràctiques per treballar en equip **6**

Eina pràctica 1. Mapa de tasques i responsabilitats 6

Eina pràctica 2. Revisió del funcionament de l'equip 7

Eina pràctica 3. Acords de convivència de la junta 7

8. Llista de comprovació: com funciona el nostre equip? **8**

Conclusió **8**

Presentació

Una AFA és molt més que una junta directiva. És un espai de participació on famílies diferents comparteixen un objectiu: contribuir a millorar l'educació i el benestar de tot l'alumnat.

Perquè una associació funcione, és important que les tasques no recaiguen sempre en les mateixes persones, que hi haja una bona comunicació i que totes les veus tinguen cabuda.

Treballar en equip no significa pensar sempre igual, sinó saber escoltar, arribar a acords i avançar juntes.

Objectius de la guia

- Afavorir la cohesió i el bon funcionament de la junta.
- Aprendre a repartir les tasques de manera equilibrada.
- Millorar la comunicació i la confiança entre les persones.
- Gestionar els desacords i els conflictes de manera constructiva.
- Facilitar la incorporació de noves famílies i persones col·laboradores.
- Evitar la sobrecàrrega i el desgast de les persones voluntàries.

1. Construir un equip: totes les persones compten

Una junta directiva està formada per persones amb experiències, habilitats, disponibilitats i motivacions diferents. Aquesta diversitat és una fortalesa.

No cal que totes les persones sàpien fer de tot. El més important és identificar què pot aportar cadascuna i crear un entorn on siga fàcil participar.

Què necessita un bon equip?

- Un objectiu compartit i clar.
- Confiança i respecte mutu.
- Comunicació fluida i sincera.
- Repartiment equilibrat de les responsabilitats.
- Capacitat per escoltar i prendre decisions conjuntes.
- Reconeixement de la feina de totes les persones.

> **Una idea important:** no totes les persones han de dedicar el mateix temps ni assumir les mateixes responsabilitats. Participar també és poder col·laborar d'acord amb les possibilitats de cadascú.

2. Repartir les tasques i les responsabilitats

Un dels problemes més habituals de les AFA és que una part important de la feina acaba concentrant-se en poques persones. Això provoca cansament, desmotivació i, de vegades, dificultats per mantindre l'activitat de l'associació.

Per evitar-ho, convé repartir les tasques, definir responsabilitats i revisar periòdicament com funciona l'equip.

Algunes recomanacions pràctiques:

- Fer una llista de les tasques que necessita l'associació.
- Identificar les persones que poden assumir-les o donar-hi suport.
- Dividir les tasques grans en accions més menudes.
- Establir terminis realistes.
- Evitar que una única persona concentre tota la informació.
- Revisar si el repartiment és equilibrat i modificar-lo quan siga necessari.

Exemple de repartiment de tasques

Àmbit	Tasques possibles
Comunicació	Xarxes socials, circulars i informació a les famílies
Activitats	Organització de festes, tallers i jornades
Relació amb el centre	Coordinació amb l'equip directiu i el consell escolar
Economia	Pressupost, factures i seguiment de despeses
Participació	Acollida de famílies i propostes de col·laboració
Administració	Actes, documentació i gestions de l'associació

No és necessari que cada àmbit tinga una persona responsable exclusiva. Es poden crear xicotets grups de treball o repartir les tasques segons la disponibilitat.

3. Comunicar-se millor per treballar millor

La comunicació és essencial per al funcionament de qualsevol equip. Molts malentesos apareixen perquè la informació no arriba a totes les persones, perquè no s'han definit bé les responsabilitats o perquè es donen per suposades determinades coses.

Bones pràctiques de comunicació:

- Compartir la informació amb totes les persones implicades.
- Utilitzar canals acordats i evitar dispersar els missatges.
- Diferenciar els missatges urgents de les qüestions que poden esperar.
- Expressar les opinions amb respecte i claredat.
- Preguntar abans de donar per fet que una persona ha entés o acceptat una tasca.
- Deixar per escrit els acords i les responsabilitats.

També és important acordar unes normes bàsiques per als grups de missatgeria: horaris, ús dels canals, tipus d'informació que s'hi comparteix i respecte pels temps personals.

4. Gestionar els desacords i els conflictes

En un equip és normal que apareguen opinions diferents. El conflicte no és necessàriament negatiu: pot ajudar a revisar decisions i trobar solucions millors.

El problema apareix quan no s'aborda, quan es personalitza o quan dificulta la convivència i el treball de l'associació.

Com podem afrontar un desacord?

1. Escoltar totes les parts sense interrompre.
2. Separar els fets de les interpretacions personals.
3. Centrar la conversa en el problema, no en les persones.
4. Buscar els punts en comú.
5. Valorar diferents alternatives.
6. Arribar a un acord o establir com es prendrà la decisió.
7. Revisar més endavant si la solució ha funcionat.

Cal evitar:

- Les desqualificacions personals.
- Les converses paral·leles que exclouen part de l'equip.
- Prendre decisions importants sense informar les persones implicades.
- Convertir qualsevol discrepància en un conflicte personal.

No sempre serà possible que totes les persones pensen igual. Però sí que és possible mantindre el respecte i treballar a partir dels acords adoptats.

5. Acollir noves famílies i facilitar la participació

Una AFA necessita renovar-se, incorporar idees i obrir espais perquè més famílies puguen participar.

No totes les persones poden formar part de la junta directiva, però això no significa que no puguen col·laborar.

Algunes fórmules per facilitar la participació:

- Crear comissions o grups de treball per a activitats concretes.
- Demanar col·laboracions puntuals.
- Organitzar trobades informals per explicar què fa l'AFA.
- Facilitar informació clara sobre com participar.
- Oferir tasques adaptades a diferents disponibilitats.
- Agrair i reconéixer totes les aportacions.

És important evitar que les persones que s'incorporen se senten desorientades o que hagen d'assumir massa responsabilitats des del primer moment.

Una AFA oberta és aquella en què participar és fàcil, accessible i compatible amb la vida familiar i laboral.

6. Cuidar les persones per garantir la continuïtat

El voluntariat necessita motivació, reconeixement i temps per descansar. Una associació no pot funcionar a costa del cansament permanent de les persones que hi col·laboren.

Per això, cal aprendre a posar límits, demanar ajuda i repartir millor les responsabilitats.

Algunes mesures per cuidar l'equip:

- Ajustar les activitats a les persones i els recursos disponibles.
- Evitar assumir compromisos que no es poden mantindre.
- Repartir les tasques de manera realista.
- Reconéixer la feina feta, també la menys visible.
- Respectar els temps personals i familiars.
- Facilitar els relleus i la incorporació de noves persones.
- Celebrar els assoliments col·lectius.

> **Cuidar l'equip també és cuidar l'associació.**

7. Eines pràctiques per treballar en equip

EINA PRÀCTICA 1

Mapa de tasques i responsabilitats

Plantilla per a repartir les tasques de l'associació i fer-ne el seguiment.

Tasca	Persona o grup responsable	Suport	Termini

EINA PRÀCTICA 2

Revisió del funcionament de l'equip

Una vegada cada trimestre, podem dedicar uns minuts a respondre aquestes preguntes:

Ens sentim escoltades i escoltats?	☐ Sí ☐ No

La informació arriba a totes les persones?	☐ Sí ☐ No
Les tasques estan ben repartides?	☐ Sí ☐ No
Hi ha alguna persona sobrecarregada?	☐ Sí ☐ No
Estem facilitant la participació de noves famílies?	☐ Sí ☐ No
Què podríem millorar com a equip?	

EINA PRÀCTICA 3

Acords de convivència de la junta

Podem elaborar conjuntament un xicotet document amb compromisos com ara:

- ✓ Escoltar i respectar totes les opinions.
- ✓ Compartir la informació necessària.
- ✓ Complir els compromisos o avisar si no podem fer-ho.
- ✓ Respectar els temps i la disponibilitat de les altres persones.
- ✓ Resoldre els desacords parlant.
- ✓ Prendre les decisions de manera transparent.
- ✓ Reconéixer les aportacions de totes les persones.

8. Llista de comprovació: com funciona el nostre equip?

- ☐ Tenim objectius compartits.
- ☐ Les responsabilitats estan definides i repartides.
- ☐ La informació arriba a totes les persones.
- ☐ Disposem de canals de comunicació acordats.
- ☐ Escoltem i respectem les opinions diferents.
- ☐ Abordem els conflictes de manera constructiva.
- ☐ Facilitem la incorporació de noves famílies.
- ☐ Respectem la disponibilitat de les persones voluntàries.
- ☐ Reconeixem la feina i les aportacions de l'equip.
- ☐ Revisem periòdicament com estem treballant.

Punts complits: _____ / 10

Conclusió

Una AFA forta no és aquella en què unes poques persones ho fan tot, sinó aquella que aconsegueix sumar persones, compartir responsabilitats i construir un projecte col·lectiu.

Treballar en equip és confiar, escoltar, col·laborar i entendre que totes les aportacions compten.

Perquè quan compartim la feina, també compartim les idees, les il·lusions i la força per transformar l'escola pública.